

that are inherent in contemporary world religions. It is proved that these differences are caused by the form of religions, their institutionalization in public life and relations with the state authorities.

It is shown that in Christianity the institutionalization of religion is expressed in the institution of the church, in Islam – the merging of religious institutions with state power, in Buddhism – the lack of a clearly hierarchical institution, in Hinduism – castes. There are a large number of different religions and beliefs in the world, but the most clearly hierarchized institution is the church in Christianity. This church, in addition to internal hierarchy and religious beliefs, is a state-independent public institution that does not exist through legal regulation, as in Islam or Hinduism, but due to a specific social outlook, which can exist autonomously, devoid of compulsory collectivity, as in Hinduism, and has universal stereotypes that do not depend on traditionalism of the society.

Key words: religious institution, church, Muslim law, religious organization.

Стаття надійшла 27 серпня 2018 р.

УДК 343.046(094.4)(436:477.83/.86)](091)

Х. В. Перепелиця

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА АВСТРІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ, ЩО ДІЯЛО У СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ З 1772 РОКУ ДО ПОЧАТКУ ХІХ СТОЛІТТЯ

Досліджено історичні передумови кодифікації австрійського кримінального законодавства, що діяло у Східній Галичині з моменту її входження до складу Австрійської імперії до початку ХІХ століття. Розглянуто основні положення австрійських кримінальних кодексів 1768, 1787 та 1803 років. Вивчено структуру та основні положення кримінальних кодексів щодо видів та караності злочинних діянь, впливу різноманітних обставин на призначення та виконання покарання, можливості застосування тортур тощо. Відстежено поступальний розвиток кримінального законодавства, лібералізацію покарань за протиправні кримінально карані діяння, відхід від казуїстичного викладу кримінально-правових норм та поступову відмову від колективної відповідальності.

Ключові слова: австрійський кримінальний кодекс, злочин, проступок, покарання.

Постановка проблеми. Історично склалося так, що впродовж багатьох століть територія України ділилася між сильними сусідськи-

ми державами. Це й обумовило розвиток її державності та формування усіх галузей права. Кожна держава, намагаючись врегулювати суспільні відносини у підвладній території за допомогою звичаєвого права, нормативних приписів та примусу, беззаперечно мала свій вплив на розвиток правової системи України. З давніх часів саме кримінальне право як одне із найперших галузей права запроваджувалося на окупованій іноземними державами українській території. Адже саме за допомогою сили, примусу та покарань можна було досягти обраної мети – зламати непереборне прагнення українського народу до незалежності та забезпечити повне масове підкорення населення владним приписам іноземної держави та волі пануючого класу. Відтак кримінальний кодекс був своєрідним інструментом утримання місцевого сільського населення у залежному стані від панівних верств населення.

Стан дослідження. Дослідженням питань австрійського кримінального права, що діяло на західноукраїнських землях, які перебували у складі Австрійської імперії упродовж XVIII – початку XIX століття присвячували свої праці багато відомих науковців-правників, проте їх публікації стосувались або загального аналізу цього історичного періоду (В. Дністрянський, В. Кульчицький, М. Никифорак, І. Терлюк), або ж аналізу кримінального кодексу 1852 року (М. Шуп'яна, А. Ткач, Н. Худоба), або ж загального аналізу кримінального права та процесу цього періоду (І. Бойко, К. Марисюк, О. Кондратюк, П. Стебельський) тощо.

Натомість системного дослідження історії розвитку кримінального права до моменту створення кримінального кодексу 1803 року, що діяв не лише в Галичині, а й на усій території Австрійської імперії, не проведено. Що й залишає фактично малодосліджену «пляму» в історії розвитку кримінального права на західноукраїнських землях. З огляду на це, **метою** статті є дослідження питання історії розвитку кримінального права Австрійської імперії з моменту входження до її складу Галичини за результатами першого поділу Польщі до створення кримінального кодексу Австрійської імперії 1803 року.

Виклад основних положень. В умовах активного реформування сучасного кримінального законодавства України важливе значення має недопущення помилок, які існували у минулому. Тому дослідження історії розвитку кримінального законодавства, що діяло на території України у різні історичні епохи, дає змогу окреслити правильну концепцію його формування у майбутньому. Як слушно зазначає К. Марисюк, дослідження історії кримінального права є двобічно важливим: з одного боку, аналізуючи помилки минулого, можна запобігти їх повторенню, а з іншої – виникає реальна можливість запозичити

позитивний досвід минулого для вирішення проблем, які можуть виникнути у майбутньому [1, с. 289]. Зокрема історія розвитку австрійського кримінального права дає змогу спостерігати поступову відмову від застосування надзвичайно жорстоких покарань, тортур та катувань і перехід до м'якших покарань, а також відстежувати перші намагання диференціації кримінальної відповідальності за правопорушення різного ступеня тяжкості.

Кримінально-правові відносини на західноукраїнських землях у період австрійського панування регулювалися декількома кримінальними кодексами, які поступово приходили на зміну один одному. Водночас характерною особливістю накопичення нормативно-правового матеріалу в Австрійській імперії була його апробація на галицьких землях. Лише після вдалого завершення експерименту певний закон або кодифікований акт запроваджувався в інших підвладних Австрійській імперії землях. Зокрема В. Кульчицький зазначає, що Галичина та Буковина була своєрідним полігоном для апробації австрійського законодавства. Це показово, зокрема, щодо кримінального права [2, с. 142–143]. Такої ж думки дотримується М. Шуп'яна, зазначаючи, що українська Галичина, яку було приєднано до Австрійської монархії, була своєрідним законодавчим полігоном, місцем випробування нових австрійських кодексів, чинність яких поширювалася й на інші австрійські провінції. Австрійський парламент, приймаючи кодекси шляхом законодавчих експериментів, вводив їх в дію у Галичині для того, щоб перевірити їх ефективність, а отже, внести необхідні зміни і доповнення. Після цього австрійські кодекси поширювалися на всі інші території Австрії, що забезпечувало ефективність реалізації норм права [3, с. 96]. Так вважає й І. Вушко, зауважуючи, що після приєднання Галичини в 1772 році австрійські правителі епохи Просвітництва намагались створити в Галичині абсолютну нову адміністрацію, базовану на австрійських просвітницьких моделях, що заперечували доавстрійську домодерну спадщину часів Польщі. Відтак Галичина стала простором для експериментів, єдиним регіоном в імперії, де австрійські правителі планували створити зовсім нову адміністрацію, відкинувши повністю попередню історичну традицію [4]. Заперечити цей факт навряд чи можна, адже будь-який законодавчий акт, що мав поширювати свою дію на територію всієї імперії, спершу впроваджувався на території української Галичини. І лише після його вдалого випробування, а в окремих випадках – із внесенням певних змін та доповнень для усунення прогалин або корекції правового регулювання (як це і вийшло з австрійським кримінальним кодексом 1803 року), поширював свою дію і на інші території Австрійської імперії.

Загалом робота над кодифікацією кримінального законодавства в Австрійській імперії розпочалася ще у XVIII ст., коли 1768 року було затверджено перший кримінальний кодекс, який після входження західноукраїнських земель до складу Австрійської імперії поширив свою дію на Галичину і Буковину. Перший австрійський кримінальний кодекс 1768 року – кримінальне уложення, видане за ініціативою імператриці Марії Терезії (так звана Терезіана) у своїх двох частинах урегулював кримінально-правові відносини в царині процесуального та матеріального права. Проте його чинність на територію Галичини було поширено лише через два роки після їх загарбання (у 1774 році) і тільки в частині кримінально-процесуального права. Однак дослідження цього кримінального закону дає змогу проаналізувати історію розвитку та становлення кримінального права в Галичині у період панування Австрійської імперії.

Австрійський кримінальний кодекс 1768 року давав чіткі роз'яснення поняття конкретного злочину та, відповідно, передбачав їх класифікацію. Загалом усі злочини поділялися на публічні та приватні. До публічних належали злочини проти релігії, корони і держави, а також посадові злочини; до приватних – вбивство, крадіжка, статеві злочини, злочини проти моралі та сім'ї тощо. Нововведенням цього кодексу було встановлення покарання за злочини, вчинені шляхом друку (пасквілі, карикатури тощо). У кодексі, крім загальних правопорушень, було передбачено підстави для порушення кримінальних справ та підстави для ведення допитів з використанням тортур.

І хоча кодекс скасовував найжорстокіші види покарань (утоплення, розірвання кіньми, поховання живим), проте зберігав смертну кару, яка реалізовувалася через спалення, четвертування, колесування, повішення, відрубання голови. Також цей кодекс передбачав підстави для застосування тортур, а також визначав їх види та процедуру використання. У додатку до кодексу було дано кілька десятків офіційних ілюстрацій-гравюр, які детально роз'яснювали допустимі способи і знаряддя тортур (в основному, лещата для рук і ніг, «іспанські чоботи», підвішування і розтягування на особливих сходах, припикання боків підсудного особливими свічками, а перед стратою – вирізання ременів з людської шкіри). Кодекс передбачав також покарання, що накладалися на розсуд судді: усунення з посади, позбавлення деяких прав тощо. Додатковим покаранням могла бути застосована повна або часткова конфіскація майна.

Пом'якшуючі та обтяжуючі покарання обставини співвідносилися з кожним окремим складом злочину і не мали універсального значення: те, що пом'якшувало або обтяжувало вину за одним

складом, не мало значення для іншого. Обтяжуючими обставинами під час призначення покарання були: неодноразове вчинення злочину та вчинення злочину групою осіб. Натомість своєрідними пом'якшуючими відповідальність обставинами вважалося вчинення злочину в юному віці, або в неосудному стані, та в деяких інших випадках [5, с. 407]. Це нововведення щодо обставин, що пом'якшували чи обтяжували відповідальність, свідчить про певний диференційований підхід законодавця до визначення ступеня вини та призначення покарання, можливості його збільшення чи зменшення залежно від дій винної особи, а це означає певну гуманізацію кримінального кодексу.

Отож справедливо можна зробити висновки, що Австрійський кримінальний кодекс 1768 року залишався кодексом Середньовіччя, але незважаючи на збереження в ньому інквізиційного процесу та жорстоких покарань і тортур, він був значним досягненням тогочасної австрійської правотворчості, оскільки започаткував кодифікацію кримінального права, яка дала поштовх для подальшого вдосконалення системи кримінально-правових та кримінально-процесуальних норм Австрійської монархії.

У другій половині XVIII століття в Австрійській імперії відбулися значні соціально-економічні та політичні зміни, які зумовили необхідність перегляду кримінального кодексу 1768 року, адже збереження архаїчної тяганини в судочинстві, суворості покарань свідчили про феодалний характер тогочасного кримінального закону, що застуджувалося передовою австрійською правовою думкою. Так, у 1779 році імператор Йосиф II скасував можливість застосування тортур у кримінальному процесі і продовжив кодифікацію австрійського кримінального права. З метою вдосконалення кримінального законодавства 13 січня 1787 року імператор Австрії Йосиф II затвердив новий кримінальний закон про злочини і покарання (цей кодекс названий в честь ініціатора його створення – «Йосифіна»), який був певною мірою результатом австрійської кримінальної політики «освіченого абсолютизму». Цей кодекс містив характерні для буржуазного права положення: вперше поділив злочинні дії на карні злочини, що розглядалися судами, і поліцейські проступки (незначні правопорушення), що передавалися на розгляд адміністративних органів. Також він забороняв судово-слідчі тортури, гарантував надання деяких прав обвинуваченому на захист, забороняв призначення невизначених у законі покарань, що свідчило про його прогресивність. Також він не передбачав смертної кари (її могли застосовувати тільки за рішенням надзвичайних судів), однак система покарань, що мала феодалний характер, й надалі залишалася доволі суворою [6, с. 35–36; 8, с. 409].

Значним позитивом було те, що кримінальний кодекс 1787 року містив лише норми кримінального (матеріального) права, на відміну від кримінального кодексу 1768 року, а процесуальні відносини врегульовувалися окремим актом – судовою інструкцією від 23 лютого 1786 року. Австрійський «Кримінальний закон про злочини та покарання 1787 року» складався з двох частин та дванадцяти глав. Перша частина мала назву «Кримінальні злочини і кримінальні покарання» та містила сім глав: перша глава – «Про кримінальний злочин взагалі» (§ 1–9); друга глава – «Кримінальні покарання взагалі» (§ 10–39); третя глава – «Про злочини проти монарха і держави» (§ 40–88); четверта глава – «Злочини проти людського життя та фізичної безпеки» (§ 125); п'ята глава – «Кримінальні злочини, що посягають на честь і свободу» (§ 126–147); шоста глава – «Про кримінальні злочини проти права власності» (§ 148–177); сьома глава – «Припинення злочину і покарання» (§ 178–184). Друга частина мала назву «Про політичні злочини і політичні санкції» та вміщувала п'ять глав: перша глава – «Про політичні злочини взагалі» (§ 1–5); друга глава – «Про політичні покарання взагалі» (§ 6–18); третя глава – «Злочини політичні, що посягають на життя та здоров'я» (§ 19–28); четверта глава – «Про політичні злочини проти власності» (§ 29–60); п'ята глава – «Про злочини, які призводять до порушення моралі» (§ 61–82) [5, с. 409].

Аналіз кримінально-правових норм цього кодексу дає змогу зробити висновки про посилення кримінального покарання для революціонерів, грабіжників, казнокрадів, розтратників державного майна, порушників громадського спокою. Покарання були дуже суворими, проте смертну кару було скасовано. Її могли застосовувати лише надзвичайні суди за вчинення військових злочинів. Так, у кодексі обумовлено, що «смертна кара не може бути дозволена інакше, як у разі, якщо винний вчинив замах, що підлягає військовому закону» (водночас єдиним видом страти у випадку таких військових злочинів було повішення). Серед інших покарань були: виставлення біля ганебного стовпа, биття батогами або палицями, заковування у кайдани, просте тюремне ув'язнення, ув'язнення з каторгою. Найбільш деталізованим з покарань було тюремне ув'язнення (воно поділялось на три групи: тимчасове (від одного місяця до 8 років), постійне (від 8 до 15 років) і тривале (від 15 до 100 років). Тюремне ув'язнення поєднувалося з різними видами примусових робіт, заковуванням у важчі або легші кайдани, обмеженням харчування. Щодо тілесних покарань, а саме биття батогами та палицею, встановлювалися обмеження: не більше ста ударів за один раз.

Уперше було передбачено різні режими відбування покарання: від найсуворішого до м'якого. Одним з найважливіших нововведень

Австрійського кримінального кодексу 1787 року було обмеження покарання, навіть за найтяжчі злочини, тільки особою злочинця; сім'я звільнялася від співвідповідальності. Однак у разі державної зради із тюремним ув'язненням передбачалася і загальна конфіскація майна, що об'єктивно не могло не стосуватися сім'ї [5, с. 409].

Загалом, порівнюючи положення австрійських кримінальних кодексів 1768 року і 1787 року, можна зробити висновки про значні відмінності, що виявлялися не лише в лібералізації покарань, запровадженні нового поділу злочинів на окремі види, а й в техніці викладу кримінально-правових норм. У той час, як положення Кримінального кодексу 1768 року було викладено за допомогою довгих заплутаних речень, то Кримінальний кодекс 1787 року містив 266 зразково чітких і простих параграфів, які трактувались однозначно. Кримінальний кодекс 1787 року не повною мірою подолав жорстокість покарань, проте він зробив значний прорив порівняно з Кримінальним кодексом 1768 року. Незважаючи на деякі недоліки, він став новим етапом у розвитку кримінального законодавства та кримінального права загалом, оскільки у ньому було започатковано перехід до більш демократичних положень. Він був своєрідним стартом для всього подальшого розвитку австрійського кримінального права у руслі відмови від середньовічної жорстокості та переходу до ліберальної, демократичної, спрямованої на визнання цінності життя людини, модернізації кримінального законодавства.

Із приходом у 1792 році до влади нового імператора Франца II кодифікаційні роботи не завершилися, а радше навпаки, із новою ініціативою, продовжилися. Зокрема за ініціативою Франца II австрійський юрист та криміналіст того часу Йозеф фон Зонненфельс був залучений до розробки та підготовки нового кримінального кодексу. Цей кодекс у 1796 році був запроваджений у Західній, а з 1797 року і у Східній Галичині. Тільки після певної апробації в Галичині та внесення незначних змін з 1803 року цей кримінальний кодекс був проголошений чинним у всій Австрійській імперії [7, с. 2]. До речі, як і його попередникам, йому було також присвоєно оригінальну назву – Францішкана (від імені імператора Франца II – ініціатора його створення та впровадження на території Австрійської імперії) [5, с. 142–143].

Цей кодекс традиційно складався з двох частин (злочини і тяжкі поліцейські проступки), кожна з яких мала по два розділи, один із яких вміщував норми кримінального права, а другий – кримінального процесу. Усі протиправні діяння поділялися на такі різновиди: тяжкі злочини, кримінальні проступки, тяжкі кримінальні й тяжкі поліцейські проступки [6; 7, с. 35].

За Кримінальним кодексом 1803 року ще залишалася смертна кара за державну зраду, повстання, виробництво підроблених грошей, підпал, вбивство. Однак близько двох третин смертних вироків не було здійснено, а відповідно до рішень імператора Франца II такі особи були помилувані або ж до них були застосовані більш м'які покарання [8]. Зазвичай, відповідно до рішення імператора смертні вирокі здебільшого були замінені позбавленням волі, що мало створити в умовах розкладу феодально-кріпосного ладу та розвитку капіталістичних відносин популярність абсолютистської влади й зміцнити віру народних мас у доброго імператора. Так, з 1304 смертних вироків, які були винесені австрійськими судами до 1848 року, виконано лише 448, а всі інші були замінені позбавленням волі на різні строки [9, с. 331].

Перша частина кодексу містила положення, які стосувались злочинів, що підлягали юрисдикції судів (Von Verbrechen). Вона складалась з 557 параграфів. Перша глава, поділена на 28 розділів (§§ 1–210), містила матеріально-правові приписи щодо злочинів і покарань, за них передбачених. Частина друга кодексу стосувалась тяжких поліційних правопорушень, які підлягали юрисдикції органів адміністративної влади (Von den schweren Polizei-Übertretungen und dem Verfahren bei denselben). Загалом вона складалась з 459 параграфів. Перша глава цієї частини, поділена на 14 розділів, включала параграфи від 1 до 275, і містила матеріально-правові приписи, що стосувались тяжких поліційних правопорушень і покарань, за них передбачених [10, с. 15].

Особливістю КК 1803 року було те, що він передбачав майнові покарання лише за вчинення тяжких поліційних правопорушень, в той час, як за вчинення таких злочинів покарання не могли застосовуватись ні як основні, ні як додаткові [11, с. 145]. Серед покарань за злочини домінували покарання, спрямовані на фізичні та моральні обмеження винного, такі як смертна кара, позбавлення волі, тілесні покарання тощо [11, с. 123].

Зокрема друга частина кодексу щодо поліцейських проступків складалася з книги I «Про тяжкі поліцейські проступки та покарання за них» та відповідно: розділу I «Про тяжкі поліцейські проступки взагалі», розділу II «Про покарання за тяжкі поліцейські проступки взагалі», розділу III «Про покарання неповнолітніх», розділу IV «Про різні види тяжких поліцейських проступків», розділу V «Про тяжкі поліцейські проступки проти безпеки суспільства та публічного спокою», розділу VI «Про тяжкі поліцейські проступки проти публічного використання приладів для забезпечення безпеки», розділу VII «Про тяжкі поліцейські проступки проти публічного управління», розділу VIII «Про тяжкі поліцейські проступки проти безпеки життя»,

розділу IX «Про тяжкі поліцейські проступки проти здоров'я», розділу X «Про інші тяжкі поліцейські проступки, що посягають на цілісну безпеку або порушення, що її загрожують», розділу XI «Про тяжкі поліцейські проступки проти безпеки власності», розділу XII «Про тяжкі поліцейські проступки проти честі», розділу XIII «Про тяжкі поліцейські проступки проти порядності», розділу XIV «Про викуп тяжких поліцейських проступків і покарань за їх вчинення»; книги II «Порядок розслідування справ про тяжкі поліцейські проступки»: розділу I «Про юрисдикцію щодо тяжких поліцейських проступків», розділу II «Про порядок розслідування тяжких поліцейських проступків», розділу III «Про інквізицію та висунення обвинувачення», розділу IV «Про правові докази», розділу V «Про перевірку фактів», розділу VI «Про пом'якшення покарання і прохання про помилування», розділу VII «Про оголошення і виконання вироку», розділу VIII «Про фінансування юрисдикцій на розслідування тяжких поліцейських проступків», розділу IX «Про порядок суворого нагляду за провадженням у справах про тяжкі поліцейські проступки». Загалом цей кодекс налічує 459 параграфів [12]. Водночас відповідно до § 8 за тяжкі поліцейські проступки передбачалися такі різновиди покарань, як штраф, конфіскація майна, позбавлення прав і дозволів, арешт, покарання тілесне, вигнання з певного місця, провінції або за межі Австрійської імперії. Загалом кримінальний кодекс 1803 року передбачав усе різноманіття кримінальних протиправних діянь: від злочинів до поліцейських проступків, охоплював всі можливі прояви девіантної поведінки, передбачаючи не лише основні склади злочинів, а й кваліфіковані та привілейовані.

Крім того, у ньому зазначалися обставини, що обтяжували та пом'якшували покарання, а також покарання мали певні межі, що давало змогу судам встановлювати співрозмірні до заподіяної шкоди покарання. Однак цей кодекс, як і його попередники, вміщував норми не лише матеріального, а й процесуального права. Це спрощувало діяльність правозастосовних органів, оскільки усі необхідні правові норми можна було знайти в одному нормативно-правовому акті. Водночас порядок провадження та судового розгляду справ про тяжкі поліцейські проступки та злочини відрізнявся.

Подальший розвиток буржуазних відносин в Австрійській імперії призвів до перегляду й видання нової редакції кримінального кодексу 1852 року, який у Галичині діяв аж до введення там польського кримінального кодексу 1932 року [6, с. 36].

Висновки. Процес кодифікації австрійського кримінального законодавства у період з 1772 року до початку XIX століття був довготривалим та насамперед модифікувався завдяки прагненням імпера-

торів зміцнити владу та відповідати вимогам тогочасного буржуазного суспільства. Поступовий відхід від жорстокості та інквізиційності судового процесу, скасування тортур та перехід до лояльнішої та ліберальнішої системи покарань за протиправні діяння формувалися не лише завдяки волі імператорів, а й за допомогою тиску науковців-юристів, які намагалися довести недопустимість застосування надто жорстоких середньовічних покарань та тортур для отримання доказів. Крім того, відбувалася поступова відмова від казуїстичних кримінально-правових норм. Завдяки простій мові формулювань сутності протиправних діянь, зміст кримінально-правових норм трактувався однозначно та не давав можливості застосовувати кримінальний закон за аналогією, адже злочинним визнавалося лише те діяння, яке було прямо передбачено законом. Такий поступальний розвиток системи кримінально-правового регулювання свідчить про певну демократизацію суспільства та водночас акцентує на недопущенні насильницького незаконного повалення влади імператора (адже лише за військові злочини передбачалася смертна кара).

1. Марисюк К. Б. Кримінально-правова політика у сфері майнових покарань на українських землях у складі Австрії (1772–1848 рр.). *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. Серія юридична. 2011. –№ 3. С. 288–296.

2. Кульчицький В. С., Тищик Б. Й. Історія держави і права України. К., 2001. 320 с.

3. Шуп'яна М. Ю. Кодифікація кримінального права в Австрійській імперії у XVIII–XIX ст. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 1. С. 95–100.

4. Вушко І. Свої серед чужих: австрійські чиновники та Галичина у 1772–1867 рр. URL: <http://uamoderna.com/md/vushko-austrian-bureaucrats-galicia>

5. Тищик Б. Й., Бойко І. Й. Історія держави і права України: підручник. К.: ІнЮре, 2015. 808 с.

6. Терлюк І. Я. Огляд історії кримінального права України: навч. посібник. Львів: Ліга-Прес, 2007. 92 с.

7. Рекотов П. В. Австро-угорське кримінальне законодавство на західноукраїнських землях (друга половина XVIII–XIX ст.). URL: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/MNPKMF17_112.pdf

8. Prof. Dr. Martin P. Schennach, Verena Schumacher. The Practice of Criminal Law by the Supreme Court in the Austrian Vorm? rz. URL: <https://forhistiur.de/media/nachrichten/Bericht.pdf>

9. Історія держави і права України: підручник. У 2-х т. / за ред В. Я. Тація, А. Й. Рогожина, В. Д. Гончаренка. К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. Т. 1. 656 с.

10. Pauli L. *Austriacki Kodeks Karny z 1803 r. w Wolnym Mieście Krakowie (1815–1833)*. Część I. Kraków: Nakładem Uniwersytetu Jagiellońskiego, 1968. 113 s.

11. Salmonowicz S. Prawo karne oświeconego absolutyzmu. Z dziejów kodyfikacji karnych przełomu XVIII/XIX w. Toruń: Towarzystwo naukowe w Toruniu, 1966. 294 s.

12. Księga ustaw na zbrodnie, i ciężkie policyjne przestępstwa. [Cz. 2, O ciężkich przestępstwach policyjnych i o sposobie z temiz postępowania]. Lwow, 1804. 200 c. URL: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/dlibra/doccontent?id=63677&from=FBC>

13. Ухач В. З. Історія держави і права України: навч. посібник (конспекти лекцій). Тернопіль: Вектор, 2011. 378 с.

14. Никифорак М. В. Державний лад і право на Буковині в 1774–1918 рр.: дис. ... доктора юрид. наук. Чернівці: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2004. 419 с.

15. Krzymuski E. Wyklad prawa karnego ze stanowiska nauki i prawa Austriackiego. Kraków: Księgarnia Leona Frommera, 1901. Tom I. 431 s.

Perepelytsia K. V. Formation and development of criminal legislation of Austrian Empire, operating in Eastern Halychyna from 1772 to the beginning of the XIX century

The process of codification of Austrian criminal legislation in the period from 1772 to the beginning of the nineteenth century was long-lasting and was modified first of all due to the desire of the emperors to strengthen power and meet the requirements of the bourgeois society. The historical background of the codification of the Austrian criminal legislation, which has been operating in Eastern Halychyna since its entry into the Austrian Empire until the beginning of the nineteenth century is examined in the article.

The main provisions of the Austrian criminal codes of 1768, 1787 and 1803 are considered. The structure and basic provisions of the criminal codes concerning types and punishment of criminal acts, the influence of various circumstances on the appointment and execution of punishment, the possibility of torture, etc. are described.

The differentiation of criminal liability is distinguished depending on the type of offense and the circumstances of its commission. In particular, depending on the type of criminal act, the types of the punishment were determined: for crimes – more severe penalties related to the physical and moral constraints of the perpetrator, and for misconduct – punishment by a temporary restriction of freedom or property punishment. Due to the simple language of the wording of the essence of unlawful acts, the content of criminal law was interpreted unambiguously and did not allow the criminal law to be applied by analogy, since only those acts that were expressly foreseen by the law were recognized as criminal.

In general, conclusions have been made on the progressive development of criminal legislation and the humanization of society, the liberalization of penalties for unlawful criminal acts, the departure from the casuist statement of criminal law and the gradual renunciation of collective responsibility.

Key words: Austrian criminal code, crime, misdemeanor, punishment.

Стаття надійшла 27 серпня 2018 р.